БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 90 (3572). Шанба, 6 май 1967 йил. Баҳоси 2 тийин.

КОММУНИЗМ ЖАРЧИСИ

Ҳар сафар радио саломи билан зафарли, қайноқ ижодий меҳнат кунимиз тонги отади. Радио тўлқинлари самога тарапиб, куни бўйи ҳамроҳимиз бўлади. Ранг-баранг эшиттиришлар кишиларга маънавий озуқа бахш этади, кучимизга-куч, ғайратимизга-ғайрат қўшади. Зотан, ҳар бир кунимизни радиосиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Ватанимизда радио эшиттириш ва радиотехниканинг равнақи Коммунистик партия, совет ҳукумати, буюк доҳимиз В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғлиқдир. Улуғ доҳий радионинг кишилар турмушига чуқур сингиб боришига, унинг чинакам ҳақиқат жарчиси бўлиб қолишига катта ишонч билан қараган эди. «Фурсатдан фойдаланиб, мен радио ихтирочилик соҳасида қилинаётган катта ишларингиз учун чуқур миннатдорчилик ва ҳамдамлик изҳор қиламан, — деб ёзган эди В. И. Ленин 1920 йилда Нижненовгород радио лабораториясининг раҳбари М. А. Бонч-Бруевичга юборган хатида. — Сиз вужудга келтираётган «қоғозсиз ва масофасиз» газета жуда бир буюк ишга айланажак».

Совет ҳокимияти йилларида радионинг фаолият доираси жуда кенгайиб кетди. У коммунизмнинг ҳаёт-бахш ғояларини бутун жаҳон бўйлаб таратмоқда. Радио меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда партиямизнинг жанговар ғоявий қуроли сифатида хизмат қилмоқда.

Радиотехника соҳасида қўлга киритаётган ютуқларимиз ҳам беҳисоб. Биз ўз асримизни ҳақли равишда космик радио ва телевидение асри деб айта оламиз. «Молния-1» алоқа йўлдоши космик телевидениени бошлаб берди. Ўтган йили ойнинг биринчи сунъий йўлдоши билан бир ой мобайнида қарийб 140 марта радио алоқа сеанслари ўрнатилганлиги ҳам совет радиотехника фанининг улкан одимини яққол кўрсатиб турибди.

Ҳар йили гўзал майнинг еттинчи кунида Ватанимизда радио туғилган кунни байрам қиламиз. Эртага — Радио куни! Бу кун биринчи май, матбуот куни байрамлари шодиёнасига уланиб кетади.

Бу йил радио куни ажойиб тарихий кунларда — Совет ҳокимиятининг шонли эллик йиллик юбилейига қизғин ҳозирлик кўрилаётган бир вазиятда байрам қилинмоқда. Партия ва ҳукуматимиз радионинг меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдек ғоят муҳим ролига доимо катта эътибор бериб келмоқдалар. «Партиянинг пропагандистлар, агитаторлар, журналистлар, телевидение, кино, радио, театр ходимларидан иборат ажойиб кадрлари бор, — дейилади Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг КПСС XXIII съездига ҳисобот докладида. — Ҳақиқатан ҳам бу — партиянинг олтин фондидир, буни авайлаб сақламоқ, меҳр билан ўстирмоқ ва ундан фойдаланмоқ керак».

Бу, идеология ходимлари, жумладан радио, телевидение редакциялари ходимлари меҳнатининг нақадар юксак қадрланаётганлигини кўрсатувчи ёрқин далилдир. Бундай катта ишонч радио, телевидение ва алоқа ходимларини янги ижодий меҳнат зафарларига чорламоқда.

Кейинги йилларда республикамизда радио эшиттириш ва телевизион кўрсатиш тармоқлари анча кенгайди. Ҳозир Ўзбекистонимизда бирон хонадон нуқки, у ерда кишилар радиодан баҳраманд бўлишмасин! Қишлоқларни радиолаштириш соҳасида қўлга киритилаётган ютуқлар айниқса қувонарлидир. Биргина областимизнинг колхоз ва совхозларида 30 мингдан ортиқ радиоточка бор. Қишлоқларда ишлаб турган радиоузеллар ҳам меҳнаткашларни тарбиялашда муҳим омил бўлиб хизмат қилмоқда.

Радио ва телевидение умумхалқ минбаридир. У «оқ олтин» яратувчилар ва ишлаб чиқариш новаторларининг тажриба алмашиш мактаби, қувноқ ёшлар ва бахтиёр болаларнинг энг яқин мураббийси бўлиб қолди. Шунинг учун ҳам ишчилар, колхозчилар, маданият ходимлари вакиллари ана шу восита орқали қилаётган ишлари, қўлга киритаётган ютуқлари ҳақида ҳикоя қиладилар. Бинобарин, радио ва телевизион эшиттиришларнинг асосий қаҳрамони совет кишисидир. У ҳамиша халқ билан яқин алоқада бўлади. Совет радио ва телевидениесининг қудратли таъсир кучи ҳам ана шунда!

Партиявийлик, оммавийлик, юксак ғоявийлик, ҳаққонийлик совет радиоси ва телевидениесининг муқаддас анъанасига айланган. Бу сифатлар радио ва телевизор орқали берилаётган эшиттиришларнинг таъсирчанлигини ва жанговарлигини тағин ҳам оширмоқда. Бу, айни бир вақтда ижодкорлардан партия ғояларини оммага етказиш, кишиларни юксак ахлоқ руҳида тарбиялаш учун кураш йўлида тадбиркорлик билан иш кўришни, ғайрат-ташаббус кўрсатиб меҳнат қилишни талаб этади.

Бу йилги радио куни катта санага тўғри келди. Республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон радиоси ташкил топган куннинг 40 йиллигини ва Тошкент телевизион студияси иш бошлаганлигининг 10 йиллигини кенг нишонландилар.

Бутуниттифоқ радиосининг ажралмас таркибий қисмини ташкил этган Ўзбекистон радиоси ўтган 40 йил ичида шонли йўлни босиб ўтди. Унинг эшиттиришлар доираси кенгайди. Уларнинг ғоявий ва бадиий савияси ошди, омма билан алоқаси мустаҳкамланди. Ҳозир Ўзбекистон радиосининг овозини жаҳон тингламоқда. Радио эшиттиришларда республикамиз меҳнаткашларининг фаровон ҳаёти, кўпмиллатли совет оиласининг қувноқ турмуши ҳикоя қилинади.

Тошкент телевизион маркази орқали берилаётган эшиттиришларни республикамизнинг турли бурчакларида кўриш мумкин. Эндиликда марказий телевидение эшиттиришларини олиб кўрсатиш ҳам йўлга қўйилди. Телетомошабинларга қулайлик туғдириш мақсадида «зангори экран»нинг учинчи программасини ҳам ишга тушириш тараддуди кўриляпти.

Партиямиз XXIII съезди радио ва телевидение ходимлари олдига улкан вазифаларни қўйди. Партия белгилаб берган улуғвор ишларни, беш йиллик план режаларини омма орасида кенг тушунтириш идеология ходимлари олдида турган муҳим вазифаларга айланиши лозим. Бунинг учун радио ва телевидение редакцияларининг ходимлари ҳаёт қайнаб турган жойларда кўпроқ бўлишлари, кишиларимизнинг меҳнатдаги жасоратларини ва фаровон турмушларини жўшқинлик билан ёритишлари даркор.

Радио кунида радио, телевидение ва алоқа ходимларига ижодий меҳнатда янги муваффақиятлар тилаймиз. Байрамингиз қутлуғ бўлсин!

„...қоғозсиз ва масофасиз" газета жуда бир буюк ишга айланажак".

В. И. ЛЕНИН.

ТЕЖАМКОРЛИК УЧУН КУРАШ

Коллективимиз тежамкорлик юзасидан бошланган республика кўригида актив иштирок этмоқда. Барча ишлаб чиқариш звеноларида материаллар ва хом ашёни тежаб-тергаб сарфлаш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш имконини берадиган резервларни қидириб топишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Тажриба бу соҳада битмас-туганмас резервлар бор эканлигини кўрсатди. Ҳамма гап уларни қидириб топиб, ишга солишда қолган экан.

Корхонамизда хомашё ва материалларни тежашга қаратилган ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилабошланди. Иш маданияти, саноат эстетикаси, хўжалик ҳисоби ишлаб чиқаришга кириб бораяпти. Ҳар бир иш жойида унумли меҳнат қилиш учун қулай шароитлар яратиб берилмоқда. Ишлаб чиқариш жараёнлари механизациялашяпти. Шунинг учун ҳам юбилей йилининг биринчи квартали плани муддатидан бир неча кун илгари тўла адо этилди ва қўшимча 32 минг сўмлик ҳар хил темир-бетон конструкциялари ва деталлари тайёрланди. Маҳсулот таннархи 1,1 процент арзонлашди. Ҳар бир сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун сарфланадиган харажат 86,4 тийинни ташкил этди. Планга мувофиқ эса у 90,1 тийин бўлиши керак эди. Шунингдек, ҳар бир кубометр темир-бетон конструкциясини тайёрлаш учун харажат 0,2 тийин камайди.

Ишлаб чиқариш резервларини ишга солиш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга Хусайин Абусов раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадаси, бетончилардан Мария Савчук Мария Захарова, электр пайвандчилардан Раҳмон Саидов, Исмоил Маматиллаев, бульдозерчи Рашид Шаропов, қориштириш машинасининг навбатчиси Абдуқодир Алматовлар салмоқли ҳисса қўшдилар.

Тежамкорлик коммунизм кишисига хос фазилатдир. Шунинг учун ҳам корхонамиз маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилоти ҳар бир ишчида ана шундай олижаноб фазилатни тарбиялашга катта эътибор бермоқдалар. Бу эса материал ва хомашёларни иқтисод қилишда янги ютуқларга эришиш имконини беради.

А. ЭРГАШЕВ,
Оҳангарондаги 4-темир-бетон конструкциялари заводининг бригада бошлиғи.

ДЎСТЛИГИМИЗ БАҲОРИ

Туркманистонда ҳозир авжи баҳор пайти. Боғлар хушбўй ҳидлар билан тўлган, бепоён пахта далалари ям-яшил бўлиб қолган, даштларда қийғос очилган лолалар қип-қизил гиламга ўхшайди. Туркманистон баҳори ўз еридаги шу кунларнинг бутун гўзаллигини пойтахтга тортиқ қилгандек, мамлакатимиз халқлари қардошлиги, дўстлигининг янги байрамига — Ўзбекистон адабиёти ва санъатининг Туркманистондаги декадасига юборгандек туюлади.

Бешинчи майда буюк маърифатчи ва шоир Мулланафас номига қўйилган академик театрда декадани очиш маросими бўлди.

Президиум столи ёнида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Овезов ўтиришибди.

Президиумда Туркманистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. Қиличев, республика Министрлар Советининг Раиси М. Ғапуров, Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюро аъзолари ва аъзоликка кандидатлари Ч. Отаев, О. Оразмуҳамедов, В. Н. Риков, Д. Қораев, Ҳ. Назарова, М. К. Шобасанов ўтиришибди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. Насриддинова, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони генерал-полковник Н. Г. Ляшченко, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов, ижодий союзларнинг раҳбарлари, икки қардош республиканинг таниқли маданият арбоблари ҳам шулар билан бирга ўтиришибди.

Туркманистон ССР Министрлар Советининг Раиси М. Ғапуров Ўзбекистон адабиёти ва санъати декадасининг бошланишига бағишланган тантаналарни очади.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Овезов минбарга чиқади. Б. Овезов декада ҳар иккала халқ маданиятининг чинакам байрамига айланади, қардошларча дўстлигимизнинг ёрқин намойиши бўлади, деди.

Ўртоқ Овезов Туркманистон Компартияси Марказий Комитети, Туркманистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, республиканинг барча меҳнаткашлари номидан меҳнатсевар ўзбек халқини декаданинг очилиши билан самимий қутлайди ва декада қатнашчиларига катта-катта ижодий муваффақиятлар тилайди.

Ўртоқ Овезов ўз нутқини тамомлаётиб, бундай деди:

Ўзбек адабиёти ва санъатининг Туркманистондаги декадаси бутун мамлакатимиз Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига тайёргарлик кўраётган ажойиб кунларда очилмоқда. Шу сабабли декада юбилей йилининг энг катта воқеаларидан бири бўлади, дўстлигимизни, Ўрта Осиё халқлари маънавий маданиятининг ривожланишидаги муваффақиятларимизни кўрсатувчи ёрқин намойиш бўлади.

Сўз КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидовга берилади. У, тантана қатнашчиларини ва бутун туркман халқини Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан ва Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари номидан туркман, ўзбек ва рус тилларида табриклаб, уларга чин кўнгилдан қизғин қардошлик саломини топширади.

Ўзбекистон вакиллари Ўзбекистон ССР социалистик маданиятининг муваффақиятлари билан Туркманистон меҳнаткашлари кенг оммасини имкон борича тўлиқ ва яхшироқ таништиришга ҳаракат қиладилар.

Туркман саҳнасининг улкан устаси СССР Халқ артисти С. Муродова декада қатнашчиларига мурожаат қилиб, уларни юрак сўзлари билан табриклайди.

СССР Халқ артисти, Давлат мукофотларининг лауреати М. Ашрафий сўзга чиқади. Композитор, жонажон ўлкамиз санъатини ўз қардошларимизга кўрсатиш бизни ғоят қувонтиради, деди.

Ўзбекистон тўғрисидаги шеърий ҳикоя билан декаданинг биринчи концерти бошланади.

Артистларнинг ҳар бир чиқиши қизғин қарсаклар билан кутиб олинди. Аристларимизнинг ажойиб санъатини томошабинлар мана шундай табрикладилар, улар Совет Ўзбекистонининг ёрқин санъатига қойил қолганликларини мана шундай ифодаладилар.

(ЎзТАГ).

ЮҚОРИ ҲОСИЛНИ КЎЗЛАБ

ЯНГИБОЗОР, («Тошкент ҳақиқати» мухбиридан). Юқори Чирчиқ районининг пахтакорлари бу йил она-Ватанга 20 минг тонна «оқ олтин» етиштириб бериш мажбуриятини олишган. Шу кунларда колхоз далаларини айланган киши пахтакорлар сўзларининг устидан чиқиш учун ҳалол меҳнат қилаётганликларини кўриб беҳад қувонадилар. Кўпгина майдонларда чигит хатосиз ердан униб чиқди. Колхозчилар ўсимликларни парвариш қилишни кучайтириб юбордилар. Барча хўжаликларда ғўзаларни ягана қилиш, культивациядан чиқариш қизғин кетяпти. Бу ишда 94 та культиватор қатнашмоқда. Ғўзани парвариш қилишда иштирок этаётган механизаторлар кундалик нормаларини ошириб бажармоқдалар. «Ўзбекистон» колхозининг моҳир механизаторларидан Қидирбой Мавлонов, Абдурашид Ўролов, Пак Владимирлар кунига 7 гектар ўрнига 10—12 гектар ердаги ғўзани сифатли культивациядан чиқаришмоқда. Бу ишда «Ленинский путь», Свердлов номли, «Правда», «Политотдел» колхозларининг механизаторлари ҳам фаол қатнашмоқдалар. Колхозчилар яганани ҳам бошлаб юбордилар.

ЯГАНА ҚИЛИНЯПТИ

Бекобод районидаги Навоий номли колхознинг миришкор деҳқонлари юбилей вахтасида туриб астойдил меҳнат қилишяпти. Хўжалик аъзолари йил бошидан бери ишни пухта ташкил қилиб янгидан-янги ютуқларни қўлга киритмоқдалар. 1300 гектар майдонга барвақт чигит экишганди. Натижаси яхши бўлди. Асосий майдонларда чигит хатосиз униб чиқди. Колхозчилар яшил квадратларни меҳр билан парвариш қилишни ҳам кучайтириб юбордилар. Айниқса бу иш Турдиали Абдуллаев бошлиқ участкада яхши кетяпти.

Участка аъзолари 360 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 24 центнердан хирмон кўтариш учун қизғин кураш бошлаганлар. Пахтакорлар тез кунда яганани тамомлаш ва ҳар гектар ерда 85-90 минг тупдан кўчат ҳосил қилишга аҳамият бермоқдалар.

Мавлон Жўраев, Ҳамроқул Эшбеков, Мирза Йўлдошев каби механизаторлар қатор ораларини парвариш қилишда ғайрат кўрсатишмоқда.

М. ТОШБОЕВ.

СОВЕТ МАТБУОТИНИНГ БАЙРАМИ

Совет халқи 5 майда катта байрам — совет матбуоти кунини нишонлади. Марказий газеталар, журналлар, нашриётлар, радио ва телевидение, ТАСС ва новости матбуот агентлигининг ходимлари, полиграфия саноати ходимлари, жамоатчилик вакиллари тантанали мажлисда қатнашмоқ учун Кремлдаги съездлар саройига келдилар.

Президиумда партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари бор эди.

Тантанали мажлисни КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев очди.

«Известия» газетасининг бош редактори Л. Н. Толкунов матбуот кунига бағишланган доклад қилди.

(ТАСС).

* * *

5 май Тошкентда бўлиб ўтган тантанали йиғилиш «Правда» вужудга келган кунга — унинг 55 йиллигига бағишланди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Н. Бобожонова очди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланади.

«Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг редактори Ш. Ниёзов совет матбуоти куни тўғрисида доклад қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Х. Сирожиддинов журналистлар, полиграфия ва китоб савдоси ходимларидан катта группасига «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони бериш тўғрисида фахрий ёрлиқлар топширди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Н. М. Матчонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси аъзолигига кандидат С. Р. Расулов иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг далаларида иш қизғин. Пахтакорлар ниҳолларни меҳр билан парвариш қилишни кучайтирмоқдалар. Колхознинг Рихсибой Шопайзиев бошлиқ звеносининг аъзолари юбилей йилида 51 гектар ерининг ҳар гектаридан 35 центнердан хирмон кўтаришга ҳаракат қилмоқдалар. Суратда: (ўнгда) звено бошлиғи ўртоқ Р. Шопайзиев. (чапда) звенода қатор ораларига ишлов бериш пайти.

Қ. Розиқов фотоси. ЎзТАГ фотохроникаси.

ЭРТАГА — РАДИО КУНИ

ЎЗБЕКИСТОН РАДИОСИГА ҚИРҚ ЙИЛ

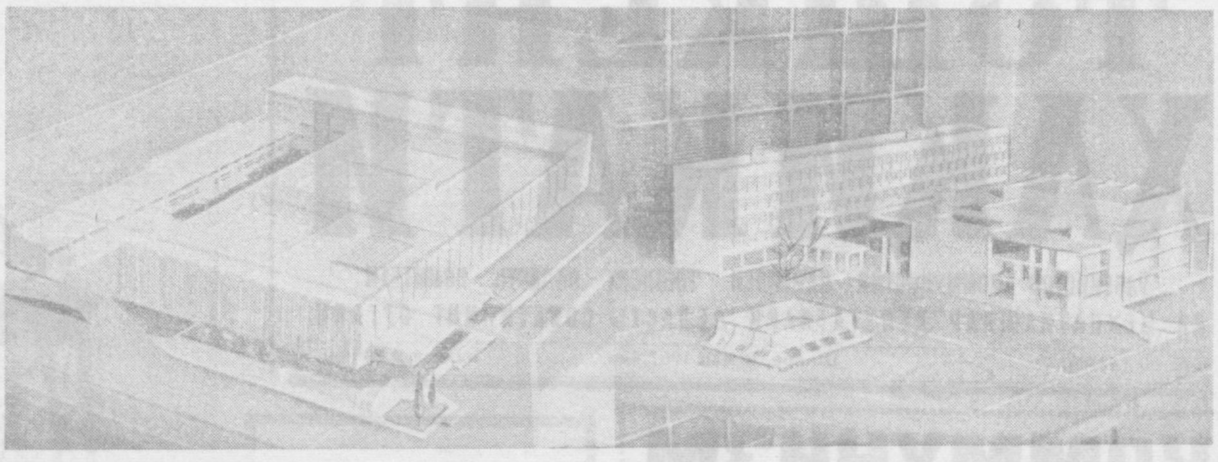

Сиз бу суратларда (чапда) Тошкент телевизион марказининг бўлажак янги биноси ва (ўнгда) Ўзбекистон радио уйи янги биносининг макетларини кўриб турибсиз.

А. Абалян фотолари.

МИЛЛИОНЛАР ОВОЗИ

Советлар диёри радио ватани бўлганлиги билан ҳақли равишда фахрланади. Буюк рус олими А. С. Попов бундан 72 йил муқаддам жаҳонда биринчи радиоприёмникни ихтиро қилди. Ана ўша кундан эътиборан радио тарихи бошланди.

Радионинг кашф этилиши жуда катта тарихий аҳамиятга эга бўлди. Радионинг туғилиши билан фан ва техника соҳасида янги давр бошланди. Радиотехника беқиёс ривожланди. У қатор мустақил фанларнинг ривожланиш истиқболларини белгилаб берди.

Ватанимизда радионинг тараққиёти бевосита доҳимиз В. И. Лениннинг номи билан чамбарчас боғлиқдир. Буюк доҳимиз В. И. Ленин гражданлар уруши давридаёқ мамлакатда симсиз эшиттиришларни амалга оширишни орзу қилган эди. Шунинг учун ҳам доҳи радиони «қоғозсиз ва масофасиз газета» деб таърифлади. Доҳи Ленин 1920 йил 5 февралда М. А. Бонч-Бруевичга хат йўллаб, бундай деб ёзган эди: «...Сизлар барпо этаётган қоғозсиз ва масофасиз газета улуғ иш бўлади. Бу ва шунга ўхшаш ишларда сизларга ҳамма чоралар билан ва ҳар томонлама ёрдам кўрсатишга ваъда бераман».

1917—1924 йиллар мамлакатимизда оммавий радио эшиттиришларни бошлашга тайёргарлик кўриш даври бўлди. Коммунистик партия қудратли идеологик қурол бўлган радио эшиттиришни социалистик революцияга хизмат қилдириш, Совет ҳокимиятининг революцион негизда қайта қуриш фаолиятига хизмат қилдириш соҳасида катта ғамхўрлик кўрсатди.

Совет радио эшиттириш ва телевидение ходимларининг 50 минг кишидан иборат отряди сафларида Ўзбекистон радио ва телевидение коллективи ҳам фаол меҳнат қилмоқда. 1927 йилнинг баҳорида Тошкент радио эшиттириш станциясининг садоси эфирда биринчи марта янграб эшитилди. Орадан икки йил ўтиши биланоқ Тошкент радиостанциясининг овози Ўрта Осиёнинг энг узоқ жойларида — Помир, Хоразм ва Қорақалпоғистонда ҳам жаранглади.

Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлари ҳузурида 1934 йилда радиолаштириш ва радио эшиттириш комитети ташкил этилди. Шу билан республикамизнинг катта шаҳарларида радио узеллар орқали эшиттиришлар бошланди.

1947 йилда Ўзбекистонда хорижий мамлакатлар учун эшиттиришлар олиб борадиган редакциялар тузилди. Дастлабки вақтларда инглиз, форс ва уйғур тилларида эшиттиришлар олиб борилди. Эндиликда эса хорижий мамлакатлар учун олиб борилаётган эшиттиришлар ҳажми кунига 6,5 соатни ташкил этади. Тошкент овозини хорижий Шарқ мамлакатларидан ташқари дунёнинг бошқа кўп мамлакатларида ҳам тинглашмоқдалар.

Ҳозирги вақтда радио эшиттиришлар ўзбек, тожик, қозоқ, рус ва татар тилларида олиб борилмоқда. Эшиттиришларнинг умумий ҳажми уч программада кунига 32 соатни ташкил этади.

Ўзбекистон радиоси журналистлари партиявий идеологик иш олиб борувчи бошқа органлар билан маҳкам алоқада бўлиб, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатини ҳартомонлама ва чуқур баён қилмоқдалар.

Бундан ўн йил муқаддам кўп миллионли телетомошабинларга ажойиб совға ҳозирланди. 1956 йилнинг 5 ноябрида Тошкент телевизион студияси иш бошлади. Шу ўн йилдан буён кўп миллионли телетомошабинлар хонадонларида «зангори экран» маърифат нури сочмоқда. Унинг эшиттиришларини пахтакору механизатор, бинокору-чўпон, машинасозу, шофер — ҳамма-ҳамма завқ билан томоша қилмоқда. Бошқача қилиб айтганда, телевизион эшиттиришлар телетомошабинларнинг яқин дўсти, суҳбатдоши бўлиб қолди.

Тўғри, дастлабки йилларда Тошкент телевизион студияси орқали берилаётган эшиттиришлар ҳажми унча кўп эмас эди. Ўрта ҳисобда бир ярим соат эшиттириш олиб боришга мосланган эди студия. Бунинг устига телевидение ходимлари ихтиёрига бор-йўғи битта студия бериб қўйилганди.

1957 йилга келиб, Тошкент телевизион студияси ҳафтасига олти марта ва кунига икки соатдан кўпроқ эшиттиришлар беришга ўтди. Эндиликда эса кунига Тошкент телевизион студияси программалари бўйича тўққиз ярим соатлик эшиттиришлар берилмоқда.

Бугунги кунда Тошкент телевизион студияси бир қатор қўшни шаҳарлар студиялари эшиттиришларини ўз томошабинларига олиб кўрсатишга муваффақ бўлмоқда. Ҳозир Фрунзе ва Олмаота билан мунтазам равишда бир-бирларига ўз программаларини кўрсатиб турибдилар. Марказий телевидение билан ҳам доимий алоқа ўрнатилди. Яқин келгусида республикамиз телетомошабинлари Душанба ва Ашхобод студиялари эшиттиришларини бемалол кўришга муяссар бўладилар.

Эшиттиришлар доираси кенгайиб кетди. Янги телевизион марказ қуришнинг вақти келиб етди. Тошкентда беш программада ишлайдиган телевизион марказ қуришга қарор қилинди. Ҳозирнинг ўзидаёқ янги телевизион марказ биноси қурилиши бошлаб юборилди. Унда бир неча студия бўлади. Ҳамма студиялар замонавий телевизион ва кинопроекцион аппаратлар билан тўла таъминланади.

Ўзбекистон радио ва телевидение ходимлари ўз байрамларини нишонлар эканлар, босиб ўтилган шонли йўлга назар ташлайдилар. Ўзбекистон радиоси иш бошлаганига қирқ йил бўлди. Шу қирқ йил ичида ўзбек радиоси катта ва олижаноб йўлни босиб ўтди. Беш-олтита хабар ва ярим соатли концерт эшиттиришдан бошланган республикамиз радиосининг программалари ҳозир хилма-хилдир. Тошкент овози тўрт программа орқали янграб, уни жаҳон тингламоқда.

Бу йил Совет ҳокимиятининг 50 йиллигини кенг нишонлаймиз. Ҳозир бу улуғ санага жойларда катта тайёргарлик кўрилмоқда. Бу тайёргарликни ҳикоя қилиш ва кўрсатиш радио ва телевидение ходимларининг шу кундаги муқаддас вазифаларидир. Ишонч билан айтамизки, Ўзбекистон радиоси ва Тошкент телевизион студияси ижодий коллективлари бундан кейин ҳам ўз эшиттиришларининг ранг-баранг бўлишини таъминлайдилар, бу билан меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига салмоқли ҳисса қўшадилар.

Ф. САФОЕВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети радиоэшиттириш ва телевидение Давлат комитетининг аъзоси.

«ЁШЛИК» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

Бугун Тошкент телевидение студиясида ёшларнинг байрам бали. Унга мени ҳам таклиф қилишган. «Ёшлик» студияси ходимларининг бу дўстона таклифи мен учун жуда қимматли эди. Чунки, шу вақтгача Тошкент телестудияси эшиттиришларини «зангори экран» орқали томоша қилиб келгандим, студияда бўлмаган, эшиттиришларда қатнашмаган эдим. Энди бўлса, студияда бўламан, эшиттиришларни мириқиб томоша қиламан, эшиттиришда ўзим қатнашаман. Қандай қувончли воқеа бу!

Белгиланган вақтда ҳамма йиғилиб бўлди. Бугунги бални уюштираётган «Ёшлик» студиясининг режиссёри Мели Маҳкамов меҳмонларни — бал қатнашчиларини ичкарига таклиф этди. Боядан бери ўзаро хушчақчақ кулишиб турган ёш йигит-қизлар студиянинг катта саҳнасига ўтишди.

Саҳна дид билан безатилган. Рассомлар бутун маҳоратларини ишга солишган. Саҳна тўридаги баланд стендга сунъий ишланган чиройли атиргул шодаси қадаб қўйилган. Бошқа стенд-стендчаларда ҳам май — баҳор гуллари. Бу гуллар бахтиёр ёшлик ва навқиронлик рамзи сифатида электр шуъласида ёрқин жилоланади. Саҳнанинг бир томонига эса, турли гуллар билан безатилган стол-стуллар тизиб қўйилган.

Бал қатнашчилари — ёш қурувчилар, ишчилар, хушовоз хонанда ва созандалар, студентлар ва бошқа касб эгалари столлар атрофида давра қуриб ўтиришади. Режиссёрнинг имоси билан саҳна чироқлари — ўнлаб прожекторлар ёқилади. Телеоператорлар ўз постларини эгаллашади, Телеаппаратлар ҳаракатга келади.

Эшиттириш бошланишига саноқли дақиқалар қолган. Ҳамма ички бир ҳаяжонда. Уларнинг кўзлари режиссёрга тикилган. Мен шу дақиқаларда студия ходимлари зиммасига қанчалик масъулиятли ва жиддий вазифа юклатилганлигини, улар бу вазифаларини муваффақият билан бажараётганликларини ҳис қилардим.

Мана ўша ҳаяжонли дақиқалар етиб келди. Режиссёр йиғилганларга сўнгги бор тушунтириш бергач, эшиттириш бошланди.

— Диққат, диққат! Эшиттиришни бошлаймиз!

... «Ёшлик» студияси омма орасида ўз эшиттиришлари билан катта эътибор топаётган редакцияларнинг биридир. Унинг эшиттиришлари жамоатчиликка манзур бўлмоқда.

Ёшлар учун бериладиган эшиттиришлар сони ортиб борди. Ҳозирги кунда студиянинг «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи», «Телевизион миниатюралар театри», «Ғазалхон ёшлигим», «Она шаҳрим — Тошкентим», «Истиқбол эгалари», «Олим бўлсанг, олам сеники», «Студентлик — олтин даврим», «Сенинг тенгдошларинг», «Олов қалбли кишилар» ва бошқа шунинг сингари эшиттиришлари ҳаммага манзур.

Бу эшиттиришлар турли соҳаларда меҳнат қилаётган ёшларимизнинг қайноқ ҳаёти ҳақида, шарафли меҳнати ҳақида ҳикоя қилади. Жумладан, «Ғазалхон ёшлигим» эшиттиришида санъат ғунчалари — ёш санъаткорлар ҳақида, «Олим бўлсанг, олам сеники» эшиттиришида эса, илм-фан йўлида шаҳдам қадам ташлаб бораётган умидли ёш олим ва олималар ҳақида ҳикоя қилинади...

— Маълумки, бу йил мамлакатимиз халқлари, бутун прогрессив инсоният Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 50 йиллик юбилейини катта шодиёналик билан кенг нишонлайдилар, — дейди «Ёшлик» студиясининг старший редактори Элбек Мусаев. — Бу шонли санага коллективимиз оловли йилларни ўз бошидан кечирган, эрк учун, озодлик учун ўз жонини фидо қилган ажойиб кишилар ҳақида ҳикоя қилувчи эшиттиришларни мунтазам уюштириб боради. «Олов қалбли кишилар» эшиттиришимиз ана шунга бағишланган. 10 майда бу эшиттиришимизнинг навбатдаги сонини намойиш қиламиз. Унда фарғоналик 10 яшар Жумабой исмли боланинг ўзбек дивизияси билан 1942 йилда фронтга кетгани ва жанг қилиб Берлингача етиб боргани ҳақида батафсил ҳикоя қилинади.

«Ёшлик» студиясининг эшиттиришлари мазмун-мундарижаси билан алоҳида ажралиб туради. Студиянинг «Истиқбол эгалари» циклидан бериладиган галдаги эшиттиришида Канадада очилган Монреаль жаҳон виставкаси қатнашчиси, Фарғона педагогика институти инглиз тили факультетининг IV курс студенти Ҳамида Холматова ҳақида ҳикоя қилинади. Бу эшиттириш умуман Фарғона ёшларига бағишланган бўлиб, унда зилзила содир бўлган кунларда Фарғонадаги гўзал бинолардан бирига бориб жойлашган Тошкент кооператив техникуми студентлари ҳам қатнашади.

«Ёшлик» студияси ўз эшиттиришлари кўламини тобора кенгайтириб боряпти. У кулги ижодкорлари бўлган ёзувчи ва шоирларга катта минбар бермоқда. Яқинда студия кўпсонли телетомошабинларни ёзувчи Саид Аҳмаднинг бой юмористик ижоди билан таништирди. Навбатдаги эшиттиришларга «Муштум» журналини, шоир Мирмуҳсинни таклиф этиш кўзда тутилган.

Бу йил Тошкент телевидение студияси ўзи ташкил топган куннинг 10 йиллигини нишонлайди. Бу кунни «Ёшлик» студиясининг ишчан коллективи муносиб қарши олмоқда.

Н. ҲИКМАТУЛЛАЕВ.

УЧ ПРОГРАММАДА ЭШИТТИРИШ

(СССР Алоқа министрлиги бош радио бошқармаси бошлиғининг ўринбосари В. Н. ДОГАДИН ҳикоя қилади)

Мамлакатимиз шаҳар ва қишлоқларида ҳозирги кунда 37 миллион радиоэшиттириш точкалари ишлаб турибди. Шуни айтиш керакки, шу кунгача абонентлар фақат биттагина программа асосида бериладиган эшиттиришларни тинглаб келдилар. Эндиликда улар уч программадаги радиоэшиттиришларни тинглаш имкониятига эгалар.

Алоқа илмий-текшириш институти сим орқали уч программада эшиттириш олиб бориш системасини ишлаб чиқди. Шаҳар радио тармоғида ишлаётган кучлантириш станцияларида қўшимча равишда узатиш аппаратлари комплекти ўрнатилади. Мавжуд эшиттириш линиялари эса махсус электр ишловидан ўтади. Программа эшиттиришлари учта ҳар хил частотадаги диапазонларда олиб борилади.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш муҳимки, сим орқали эшиттиришнинг янги системаси бир вақтнинг ўзида икки тилда — рус ва маҳаллий миллий тилларда эшиттириш олиб бориш имкониятини беради. Демак, айни бир вақтда ҳам Москвани, ҳам маҳаллий эълон ва бошқа ахборотларни тинглаш мумкин.

Янги системада ишлаш учун мамлакатимизнинг 90 шаҳрида, шу жумладан Москва, иттифоқдош республикалар, Ленинград, Горький, Челябинск, Петрозаводск, Владимир, Смоленск, Қозон шаҳарларида абонентдаги радио точкаларининг анчагина қисми тайёрлаб қўйилди. Бошқа бир қанча шаҳарларда эса, радиоэшиттириш линияларини янги системага тайёрлаш ишлари қизитиб юборилди.

Ўтган йили радиотехника саноати уч программани олиб эшиттирадиган 34 минг радиокарнайлар ишлаб чиқарди. Улар абонентлар орасида тезлик билан тарқалди. Бундай радиокарнайлар энг арзон радиоприёмниклардан ҳам икки баравар арзондир. Бу йил ана шундай радиокарнайлардан 200 минг дона ишлаб чиқариш кўзда тутилмоқда. (ТАСС).

«Тошкентдан гапирамиз!» Бу ибора радио тўлқинлари орқали ҳар куни бир неча бор такрорланади. Ўзбекистон радиосининг ижодий коллективи мазмундор ва қизиқарли эшиттиришлар тайёрлаб, минглаб тингловчилар ҳурматини қозонмоқда. Суратда: диктор И. Юсупова (ўнгда) редактор У. Ашрапов ва ёш диктор Д. Зуннунов ўртоқлар навбатдаги эшиттиришга тайёргарлик кўрмоқдалар.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ЖАҲОН ТИНГЛАЙДИ

«Радио боғлайдиган дўстлик ер куррасида бахт ва тинчликни барқарор қилиш учун хизмат қилиши лозим. Тошкент радиоси, менимча ана шундай олижаноб вазифани ўтаяпти». Янги Зеландиялик радио тингловчи Рон Сигер Тошкент радиоси адресига йўллаган мактубида, жумладан ана шундай деб ёзди.

Ҳа, Тошкент радиосининг фаолият доираси жуда кенгайиб кетди. Бу ердан берилаётган эшиттиришларни ер юзидаги қарийб 60 га яқин мамлакат аҳолиси тинглайди. Ҳар куни оқшомда радио тўлқинлари орқали инглиз, ҳинд, урду, форс, ўзбек ва уйғур тилларида эшиттиришлар берилади.

Радиомиз тинчлик жарчиси сифатида инсониятни тинч-тотув яшашга, барҳаёт осойишталикка даъват этмоқда. Шунинг учун ҳам Тошкент радиосининг овозини ҳақли равишда тинчлик овози, дўстлик овози дейишади.

Радио эшиттиришларимизга бўлган қизиқиш катта. Буни Ўзбекистон радиоси чет элларга эшиттиришлар бериш редакцияларига келиб турган хат-хабарлардан ҳам билиб олиш мумкин. Улар бу хатларда Тошкент радиоси орқали Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг Совет ҳокимияти йилларида қўлга киритган ютуқларидан ҳамда ҳозирги бахтиёр ҳаётидан, турли миллий урф-одатларидан хабардор бўлаётганликларини мамнуният билан қайд этадилар.

Мана шундай хатлардан бири. «Агар мен бирон ишим чиқиб қолиб, Тошкент радиосини эшита олмай қолсам, туни билан уйқим келмайди, — деб ёзади ҳиндистонлик радио тингловчи Михир Витай Чандра. — Чунки, мен Тошкент радиоси орқали Ўрта Осиё халқларининг бир авлод умри давомида қолоқликдан илғорликка эришганини билдим. Ўтмишда Ўрта Осиё республикалари жуда қолоқ бўлган экан. Ҳозир эса фан ва маданияти юксак ривожланган республикаларга айланибди. Айниқса, пахтачиликда қўлга киритилаётган ютуқлар бизни ҳайратда қолдиряпти».

Ҳақиқатан ҳам чет эллик радио тингловчиларни Ўрта Осиё халқлари ҳаётидаги улкан ўзгаришлар ҳайратга солаётир. Бу табиий, албатта. Улуғ Октябрь социалистик революцияси халқларимизни абадий озодликка олиб чиқди. Тарихан қисқа давр ичида Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Қозоғистон республикалари ижтимоий тараққиёт соҳасида катта ютуқларни қўлга киритдилар.

Чет тилларда эшиттиришлар олиб боришда таржимон ва дикторларнинг ҳам хизматлари каттадир. Бизда Тошкент Давлат университети шарқшунослик факультетини битириб, ишга келган ёш мутахассислар анчагина. Нурия Исмоилова, Салима Саримсоқовалар моҳир таржимон сифатида танилдилар. Саида Воҳидова ва Муҳаббат Мирзаеваларнинг ҳинд ва урду тилларида олиб бораётган эшиттиришларини тинглаган киши уларни ўзбек қизлари ўқияпти деб сира ўйламайди. Редакциямизнинг бошқа ишчан ходимлари тўғрисида ҳам ана шундай ижобий фикрни айтиш мумкин.

Эртага нишонланадиган байрам биз радио ходимлари учун айниқса қувончли кундир. Бир томондан радио кунини нишонласак, иккинчидан Ўзбекистон радиосининг 40 йиллигини шоду хуррамлик билан байрам қиламиз.

Редакциямиз ходимлари чет эллик радио тингловчиларга манзур бўла оладиган, уларни қизиқтираётган эшиттиришлар тематикасини янада кўпайтиради. Ахир, тингловчиларнинг ҳурматини қозониш учун кураш қатъий шиоримиздир.

Ж. АБДУРАҲМОНОВ,
Ўзбекистон радиосининг чет мамлакатларга эшиттиришлар бериш бош редакциясининг старший редактори.

ТОШКЕНТ — ТЕЛЕВИДЕНИЕ ВАТАНИ

Бу мўъжизакор кашфиётнинг азм Тошкент шаҳрида туғилганига тарих гувоҳ. Ушанда радио техникаси хазинаси яна бир улкан дурдона билан бойиди. 1928 йилнинг 26 июнида жаҳонда биринчи марта телевизор синаб кўрилди. Халқ афсоналаридаги ойнаи жаҳон ҳақиқатга айланди.

Эътибор қилинг-а, бу ҳақда газеталардан бирида мана бундай деб ёзилган эди: «1928 йилнинг 26 июнида Б. П. Грабовский билан И. Ф. Белянский ўзлари ясаган передатчикни синаб кўрдилар. Телевизор экранида юриб кетаётган трамвайнинг тасвири кўринди.

Телевизор ихтирочилари — Борис Павлович Грабовский билан Иван Филлипович Белянскийлар бу кашфиёт кейинчалик бундай довруғ қозонишини эҳтимол хаёлларига ҳам келтиришмагандир. Аммо, ихтиро уларнинг номини абадийлаштирди.

Тошкент телевизион система кашф этган шаҳар эканлиги ҳақида жуда кўп ҳужжатлар бор. Улар телевизорнинг туғилиши тарихи ҳақида ҳикоя қилади. Ўзбекистон ССР Давлат архивида улар эъзозланиб сақланади.

Шуниси қизиқки бу ҳужжатларни тўплашда, айниқса, Иван Филлипович архив ходимларига яқиндан ёрдам берди. У шу мақсадда Тошкентга бир неча бор келиб кетди. У 1963 йилда Тошкентда бўлганда архивга анчагина ҳужжатлар ҳадя этди.

...Мана, шулардан бири. Унда Ўзбекистон ҳукуматининг ихтирочиларга кашфиётни тўла амалга ошириш учун амалий ёрдам берилганлиги ҳақида гапирилади. Ўша кезлари Борис Павлович Тошкент Давлат университетининг физика-математика факультетида лаборант бўлиб ишларди. Иван Филлипович эса Ўрта Осиё алоқа округи синаш станциясининг ходими эди. Бир хил касб эгалари бўлганликлари туфайли ҳам улар бу ишга биргаликда киришган эдилар.

Ижодий ишнинг муваффақиятли тугалланиши учун катта ёрдам кўрсатилди. Президент Йўлдош Охунбобоев изланиш билан шахсан қизиқиб борди, ижодкорлар билан бир неча бор учрашди, кашфиёт хусусида суҳбатлашди. Передатчикнинг тезроқ битишини таъминлаш йўлида жонбозлик кўрсатди.

Ҳужжатларнинг яна бирида қуйидагилар ёзиб қолдирилган. Телевизор ихтироси билан боғлиқ ҳамма ҳужжатлар СССР радиоэлектроника Давлат комитетига тасдиқлаш учун юборилган. Таниқли совет олимлари ҳужжатларни ўрганиб чиқиб, мазкур аппарат ёрдамида жаҳонда биринчи марта масофадан туриб тасвир қабул қилинган ва кўрсатилган деган хулосага келдилар.

Ҳар иккала ихтирочи республикамизда бир неча йил яшаб, ижодий иш билан машғул бўлди. Ҳозирда эса, И. Ф. Белянский Ленинградда ишлайди. Б. П. Грабовский пенсияга чиққан. Фрунзе шаҳрида яшайди. Улар Тошкент билан тез-тез алоқада бўлиб турадилар.

Партия ва ҳукуматимиз ихтирочилар меҳнатини муносиб тақдирлади. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан уларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи» деган фахрий унвон берилди.

Ўзбекистон радиоси 40 ёшга тўлган ва Тошкент телевизион студияси иш бошлаганига 10 йил бўлган бугунги шодиёна кунда ана шу толмас ихтирочилар номларини тилга олиш қандай завқли! Шодиёна байрам уларнинг ҳам катта байрамидир.

Радио кунида Ватанимиз радиотехникаси тараққиёти учун муносиб ҳиссаларини қўшган собиқ ҳамшаҳарларимиз И. Ф. Белянский билан Б. П. Грабовскийларга ижодий муваффақиятлар тилаймиз.

Р. ФАХРУДДИНОВ,
инженер.

СУВ ЭРОЗИЯСИ ВА УНГА ҚАРШИ КУРАШ

Сув эрозияси тупроқ унумдорлигини пасайтириб юборувчи табиий офатлардан биридир. Ўзбекистонда сув эрозиясига учрайдиган ерлар жами суғориладиган ерларнинг ўн процентини ёки қарийб 200 минг гектарни ташкил этади.

Партия ва ҳукуматимиз эрозияга қарши курашишга жиддий эътибор бериб келмоқдалар. КПСС Программасида қишлоқ хўжалигидаги ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш вазифалари билан бир қаторда «Тупроқни шамол ва сув эрозиясидан сақлаш учун мунтазам кураш олиб бориш» вазифаси ҳам қўйилди. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг яқинда матбуотда эълон қилинган «Тупроқни шамол ва сув эрозиясидан сақлашнинг энг муҳим чоралари тўғрисида»ги қарорида бу масалага жиддий эътибор билан қарамоқ зарурлиги алоҳида қайд қилинди.

Қиялиги 0,5 градус ёки 0,009 ва ундан баланд бўлган ерлар сув эрозиясига дучор бўлади. Бундай ерларнинг унумдорлиги одатда жуда паст бўлиб, суғориш пайтларида ҳамма ер бир хил намланмайди, солинган ўғитлар кўпинча ювилиб кетиб, пастроқ текисроқ жойларга бориб йиғилиб қолади ёки картадан ташқарига чиқиб кетади. Шунинг учун ҳам тупроғи ювилиб кетадиган ерлардан олинадиган ҳосил текис ерлардан олинадиган ҳосилга нисбатан анча паст бўлади.

Кўплаб тадқиқотлардан келиб чиқадиган хулоса шуки, сув эрозияси туфайли бўзтупроқли ерларда ҳар йили ўртача гектар бошига 150 тоннадан майин тупроқ ювилиб кетади. Бу — гектар бошига 30 килограммдан азот, 75 килограммдан фосфор кислотаси, 500 килограммгача чиринди йўқолди, деган сўздир.

Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг ерларида ўтказилган кузатишлар шуни кўрсатдики, қия ерларнинг юзасидаги кам ювиладиган тупроқнинг ҳайдов қатламида 0,86 процент чиринди, ҳар бир килограмм тупроқ таркибида 14,6 миллиграмм ҳаракатчан фосфор ва 14,3 миллиграмм нитрат азоти бўлади. Ўртача ювилувчи тупроқнинг таркибида эса бу кўрсаткичлар сал бошқачароқ — 0.79 процент чиринди, 4,6 миллиграмм фосфор, 8,9 миллиграмм нитрат, ернинг юқоридан тупроқ ювилиб тушган пастки қисмида эса 0,97 процент чиринди, 47,5 миллиграмм фосфор ва 26,5 миллиграмм нитрат бўлади. Тупроқнинг бундан ҳам чуқурроқ қатламларида бу фарқ тобора катталашади. Масалан, бир метр чуқурликдаги қатламда ҳаракатчан фосфорнинг запаси кам ювилувчи тупроқда гектар бошига 41 килограмм, ўртача ювилувчи тупроқда гектар бошига 13 килограмм ва ернинг қуйи қисмида гектар бошига 210 килограммни ташкил этади. Бир метр чуқурликдаги қатламда нитрат азотининг запаси кам ювилувчи тупроқда гектар бошига 136 килограммни, ўртача ювилувчи тупроқда 92 килограммни ва қуйи қисмдаги тупроқда 165 килограммни ташкил этади. Ҳаракатчан калий запаси эса кам ювилувчи тупроқда

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

гектар бошига 1666 килограммни, ўртача ювилувчи тупроқда 1525 килограммни ва қуйи қисмдаги тупроқда 2730 килограммни ташкил этади.

Ҳар хил қияликдаги ерларда тупроқнинг намланиши ҳам ҳар хил бўлади. Тупроқнинг намланиши суғориш тўхтатилгандан кейин тўрт кун ўтгач, битта жўякнинг узунаси бўйлаб аниқланди. Кам ювилувчи тупроқнинг бир ярим метр қалинликдаги қатламида нам запаслари гектар бошига 2720 кубометрни, ўртача ювилувчи тупроқда 2295 кубометрни ва қуйи қисмдаги тупроқда 2920 кубометрни ташкил этди.

Буларнинг ҳаммаси шуни кўрсатадики, ҳар хил қияликдаги ерларнинг тупроғи таркибида озуқа ва сув режими ҳар хил бўлади. Бу эса ўсимликнинг ўсиши ва ривожланишига, қолаверса ҳосилга ўз таъсирини ўтказади. Ювилувчи тупроқларга экилган ғўзанинг бўйи биринчи августда ўлчаб кўрилганида кам ювилувчи тупроқдаги ғўзанинг бўйи 53,4 сантиметрга, ўртача ювилувчи тупроқдагиси 46.2 сантиметрга ва қуйи қисмдагиси 61,4 сантиметрга етганлиги аниқланди. Уч хил тупроқдаги ҳар туп ғўзада тўпланган кўсакларнинг миқдори ҳам уч хил бўлиб чиқди — биринчисида 3,4, иккинчисида — 3,3 ва учинчисида 1,8 дона. Ғўзанинг бўйи биринчи сентябрда ўлчаб кўрилганда биринчи хил тупроқда 64,2 сантиметрга, иккинчисида 51,3 сантиметрга ва учинчисида 88,9 сантиметрга етганлиги, кўсакларнинг миқдори биринчисида 5,9, иккинчисида 5,0, учинчисида 6,7 дона бўлганлиги аниқланди.

Бундан кўриниб турибдики, бир ойлик муддат ичида картанинг қуйи қисмидаги ғўзаларда илгари бошқа икки хил тупроқдагига нисбатан анча кам кўсак бўлган бўлса, энди улардан анча ошиб кетган. Бошқа бир участкада бундан ҳам каттароқ ўзгариш рўй берганлиги аниқланди. Биринчи сентябрда ҳаддан ташқари кўп ювилиб кетган тупроқдаги ҳар туп ғўзада 3,5 дона кўсак бўлган бўлса, картанинг қуйи қисмидаги ғўзада 5,1 дона кўсак бўлган. Худди шу вақтнинг ўзида ҳаддан ташқари кўп ювилиб кетган ердаги ҳар туп ғўзанинг мавжуд 3,5 дона кўсагидан ўртача 3,2 донаси очилган бўлса, қуйи қисмидаги ғўзанинг кўсаклари ҳали очилмаган эди.

Ҳар хил даражада ювилувчи тупроқлардаги ғўзада кўсакларнинг сони ҳар хил бўлибгина қолмай, уларнинг вазни ҳам ҳар хил бўлади. Кам ювилувчи тупроқда ўсган ғўзада етишган ҳар бир чаноқдаги пахта 6,8 грамм, ҳаддан ташқари кўп ювилиб кетган тупроқда етишгани 5,1 грамм, картанинг қуйи қисмида етишгани 7,8 граммни ташкил этди. Сув эрозиясига учрайдиган тупроқларда етиштириладиган пахта толасининг технологик сифатлари нормал шароитларда етиштириладиган пахта толасининг сифатига қараганда анча паст бўлади.

Янгийўл районида ўтказилган кузатишлардан маълум бўлдики, агар жўякдан секундига 0,2 литр сув оқизилса, унинг лойқаланиши ҳар литрига ҳисоблаганда 7,12 граммга, агар секундига 0,4 литр оқизилса 9,8 граммга тўғри келаркан. Биз ўртасидаги қиялик 4—5 градус ва қуйи қисмидаги қиялик 0,5—1.0 градус бўлган участкада худди шундай кузатишлар ўтказдик. Ёнма-ён жойлашган икки эгатни текшириб кўрдик. Сувчининг эътиборсизлиги туфайли шу икки ёнма-ён эгатнинг ўзидагина сув икки хил тезликда оқаётган эди. Бир эгатда секундига 0,15 литр сув оқиб, унинг лойқаланиши ҳар литрига ҳисоблаганда 4,1 граммни ташкил этадиган бўлса, иккинчи эгатда секундига 0,5 литр сув оқиб, унинг лойқаланиши 16,2 граммни ташкил этарди.

Жўяк тагидаги ювилиш чуқурлиги қуйидагича бўлганлиги аниқланди — участканинг юқори қисмида (кам ювиладиган тупроқда) 4,5 сантиметр, ўрта қисмида (ҳаддан ташқари кўп ювиладиган тупроқда) 7.2 сантиметр, ўрта қисмида (ўртача ювиладиган тупроқда) 6,1 сантиметр. Участканинг қуйи қисмида эгатлар кўмилиб, текисланиб кетган.

Бу юқорида келтирилган маълумотлардан чиқадиган хулоса шуки, қия ерларни кўп сув оқизиб, пала-партиш суғориш тупроқ унумдорлигини пасайтириб юборишга олиб келади. Уста сувчилар ишлайдиган илғор хўжаликларда бу нарсага алоҳида аҳамият берилмоқда. Масалан, ерлари асосан қияликлардан иборат бўлган Янгийўл районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз деҳқонлари экинларни моҳирлик билан суғориб, тупроқни ювилиб кетишдан сақлаб қолмоқдалар. Қия ерларда деҳқончилик қилаётган кишилар ана шундай илғорларнинг иш тажрибаларини пухта ўрганиб, ўз хўжаликларида кенг жорий қилсалар, тупроқ унумдорлигини йил сайин пасайтириб юбориш ўрнига тобора ошира бориб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил олавередилар.

В. ВАЛИЕВ,
Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими, биология фанлари кандидати.

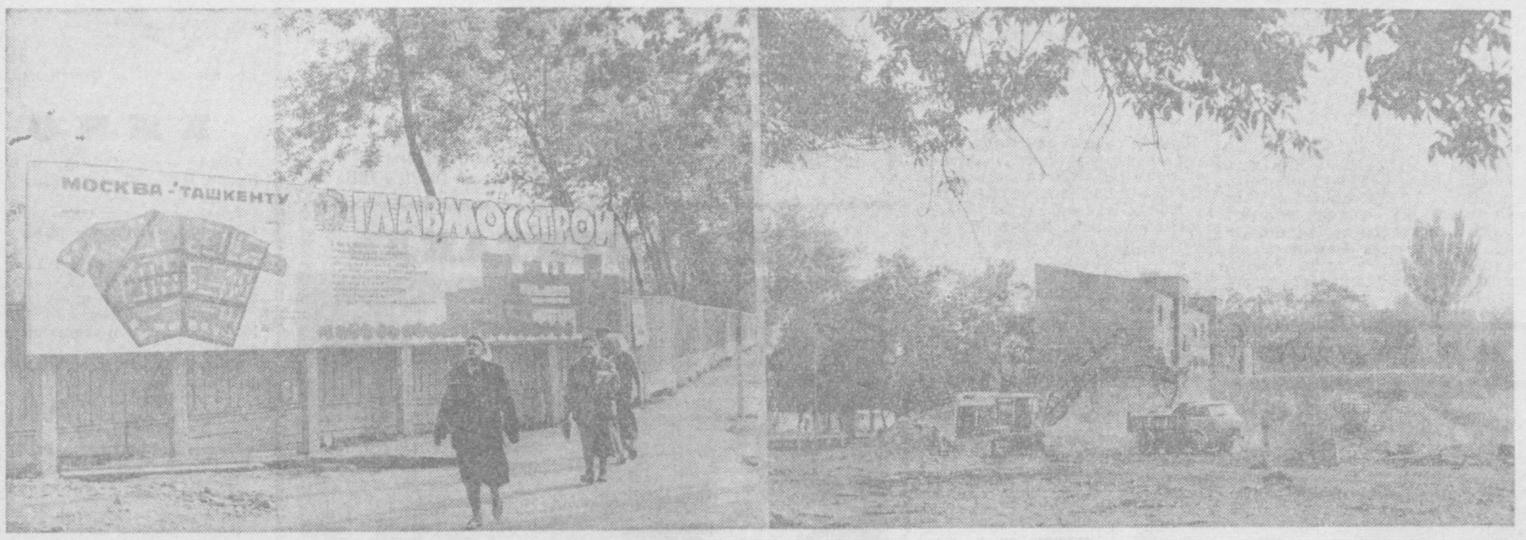

Ушбу суратларда пойтахтимизнинг Пушкин кўчасини кўриб турибсиз. Москва шаҳридан янги Тошкентни бунёд этгани келган қурувчилар бу кўчада қурилиш ишлари олиб боришяпти. Уларнинг кучи билан Ц-1, Ц-2 кварталлари бунёд этилмоқда.

Б. Мазур фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИЛҒОР КОМБИНАТ

Оққўрғон районидаги маиший хизмат кўрсатиш комбинати областдаги энг илғор корхоналардан бири ҳисобланади. Коллектив аҳолига маиший хизмат кўрсатишни муттасил яхшилаш билан бир қаторда, давлат планларини ҳам ошириб бажаришга муваффақ бўлмоқда.

Комбинат ишчилари янги беш йилликнинг дастлабки йилини катта кўрсаткичлар билан якунлашди. Ўтган йилнинг тўртинчи кварталида эришган ютуқлари учун коллективга республика Министрлар Совети ва Ўзбекистон касаба союзлари Советининг кўчма Қизил байроғи ва биринчи даражали пул мукофоти берилди.

Коллектив аъзолари уч ойлик планни 123 процент қилиб бажариб, пландан ташқари 43 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш юзасидан берилган план ҳам ошириб адо этилди.

М. ҒОЗИЕВ.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Бу ширинликлар фабрикаси коллективи учун иккинчи квартал 22 мартдан бошланди. Худди шу куни биринчи квартал топшириқлари муваффақиятли адо этилади. Ҳаммаси бўлиб 350 минг сўмликдан кўпроқ турли-туман ширинликлар ишлаб чиқарилди. И. Горохова раҳбарлигидаги бригада, ишчилардан С. Сайдалиева, М. Вдовина, М. Юсуфаҳмедов, Ф. Раимова ўртоқлар меҳнатда бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Улар топшириқни 130 процентга етказиб бажаришяпти ва нуқул сифатли маҳсулот беришяпти. Бу илғорлар биринчи кварталда баракали ишлаганликлари учун пул мукофоти билан тақдирландилар.

А. ПЕТРОВ,
Чирчиқ шаҳри.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

ТАНҚИДДАН СЎНГ

Газетамизда «Маиший хизмат яхшилансин» сарлавҳали мақола босилиб, унда Высоковольтная массивида умумий овқатланиш ва савдо тармоқлари етарли бўлмагани сабабли бу соҳада хизмат кўрсатиш ҳам яхши йўлга қўйилмагани, шунингдек автобуслар йўловчилар талабига жавоб бермаётгани танқид қилинган эди.

Қуйида ана шу мақолага район ижроия комитетидан олинган жавобни босаётирмиз: Район ижроия комитети мақолани муҳокама қилиб, унда айтилган танқидий фикр ва мулоҳазаларни тўғри деб топди ва меҳнаткашлар талабини қондириш юзасидан зарур тадбирлар белгилади. Жумладан 1967 йил планига мувофиқ Высоковольтная массивида бир неча ошхона, кафе, магазин ҳамда маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ишга туширилади. Массивда озиқ-овқат магазини, 40 ўринли кафе павильони, пархез ошхона ҳамда кондитер цехи яқин кунларда ишга туширилади.

Шаҳар автотрести ҳам транспорт ҳаракатини яхшилаш мақсадида 4 ва 41-маршрутларда қатнайдиган автобусларнинг сонини саккизтага кўпайтирди.

Ҳозир массивга автобуслар нормал қатнаб турибди.

М. ХЎЖАЕВ,
Куйбишев район ижроия комитетининг раиси.

ЧОРА КЎРИЛДИ

Кўплар қатори газета ва журналларни ўз вақтида ўқиб бориш менга ҳам одат бўлиб қолди. Марказий, республика, область ва район газеталарига ҳар йили обуна бўламан. Лекин, уларни ўз вақтида ўқиб боришга муяссар бўлмаяпман. Чунки,алоқа бўлими почтальонлари газета ва журналларнинг обуначиларга тўрт-беш кунлигини бир қилиб келтириб беришяпти. Бу ҳақда бўлим бошлиғига шикоят қилсак, эътибор бермайди.

Ҳурматли редакция! Почта бўлимининг ходимларига газета ва журналларни ўз вақтида эгаларига етказиб бериш зарурлиги ҳақида тушунтириб қўйсангиз.

И. ОҚМИРЗАЕВ,
Калинин район, Калинин номли колхоз.

* * *

Мазкур хат Калинин район ижроия комитетига ҳавола қилинган эди. Яқинда хат юзасидан ўтказилган текшириш натижалари ҳақида жавоб мактуби олдик. Хабар қилинишича, кўрсатилган фактлар тасдиқланган. Чиғатой Оқтепаси почта бўлимининг бошлиғи ўртоқ Ҳусанов ишни яхши ташкил қила олмагани, обуначиларнинг ҳақли талабига совуққонлик билан қарагани учун вазифасидан бўшатилган. Обуначиларга газета ва журналларни ўз вақтида етказиб бериш учун зарур тадбирлар кўрилган.

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

АГРЕССОРЛАР ТАЛАФОТИ

ВДРГА ЯНА ҲУЖУМ

ХАНОЙ, 4 май. (ТАСС). Бугун Ханой устида ҳаво тревогаси садолари икки марта эшитилди. Тўплар гувуллади, бомбаларнинг портлагани эшитилди. Америка самолётлари Ветнам пойтахтидан ғарби-шимолда жойлашган районларни бомбардимон қилди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДАГИ ЖАНГЛАР

НЬЮ-ЙОРК, 4 май. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Озодлик армиясининг жангчилари бугун қўғирчоқ қўшинларининг Лаос чегараси яқинидаги махсус Лангви лагерига дадил ҳужум қилдилар.

АП агентлиги мухбирининг Данангдан хабар беришига кўра, Жанубий Вьетнам қўшинлари оғир талафот берган. Американинг икки ҳарбий хизматчиси ўлдирилган.

ВАТАНПАРВАРЛАР ҲАРАКАТИ

ХАНОЙ, 4 май. (ТАСС). Жанубий Вьетнам Озодлик армиясининг Танан ва Телон вилоятларида ҳаракат қилаётган жангчилари 20 апрелгача бўлган 12 кун давомида Американинг минг солдатини ва қўғирчоқ ҳукумат солдатлари ва офицерларидан юз кишини йўқ қилдилар ва ярадор қилдилар, деб хабар беради Вьетнам информация агентлиги Озодлик агентлигининг маълумотига асосланиб.

Жанубий Вьетнам ватанпарварлари шу вақт мобайнида Американинг 25 самолётини уриб туширдилар, 5 та ҳарбий транспортини шикастлантирдилар ҳамда кўп миқдорда ҳарбий анжомларни қўлга туширдилар.

* * *

ХАНОЙ, 4 май. (ТАСС). Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Америка агрессорларига ва уларнинг малайларига қарши зарбалар беришни давом эттирмоқдалар. Фақат сўнгги тўрт кун ичида, деб хабар беради ВИА агентлиги, ватанпарварлар Американинг тўртта вертолёти ва битта «Ф-100» қирувчи самолётини уриб туширдилар.

20 ва 23 апрелда Тайнинь, Тхузаомоту ва Зядинь вилоятларида Американинг экспедицион корпуси ва Жанубий Вьетнам қўғирчоқларига қарши шиддатли жангларда партизанлар қотилларнинг 20 бронемашинасини йўқ қилдилар ва сафдан чиқардилар.

ИҒВОГАРЛИК

ГАВАНА, 4 май. (ТАСС). Пренса Латина агентлиги мухбирининг Мексика пойтахтидан берган хабарига кўра, кеча Мехико шаҳрида Кубанинг Мексикадаги элчисига суиқасд қилинмоқчи бўлган.

Номаълум шахслар элчи автомашинаси остига кечикиб портлайдиган бомба қистириб қўйганлар. Бомбанинг портлаши натижасида Куба элчихонасининг ходимлари ва улар ёнидан ўтаётган Мексика аёл граждани ярадор бўлганлар.

Элчи Хоакин Эрнандес Армас бу пайтда автомашинада бўлмаган. У, Пренса Латина агентлигининг мухбирига, иғвогарликдан мақсад — «Мексика билан Куба халқлари ўртасидаги дўстона қўшничилик муносабатларини» ёмонлаштиришдан иборатдир, деб айтган. Мексика маъмурлари Куба элчисига нисбатан қилинган бу иғвогарликни текширяптилар.

ЛИБЕРИЯДАГИ САЙЛОВЛАРНИНГ НАТИЖАЛАРИ

МОНРОВИЯ, 4 май. (ТАСС). 2 майда бўлиб ўтган президент ва парламент сайловларининг натижалари бу ерда эълон қилинди.

Президент Уильям Табмэн ва вице-президент Уильям Толберт яна тўрт йил муддатга қайта сайландилар. Парламентнинг барча аъзолари — сенатнинг 9 аъзоси ва вакиллар палатасининг 52 аъзоси ҳам қайта сайландилар.

ЭСКАЛАЦИЯ ЙЎЛИДАН

ВАШИНГТОН, 4 май. (ТАСС). АҚШ конгресси вакиллар палатаси АҚШ мудофаа министри Макнамара билан бирлашган штаб бошлиғи Уилернинг 7 мартда маблағлар ажратиш комиссияси олдида берган баёнотини эълон қилди. Баёнот текстига биноан, Макнамара ўшанда конгресс аъзоларига Вьетнамдаги урушнинг «охирини айтиш қийиндир», шу сабабли Шарқи-Жанубий Осиёга янги қўшинлар юборилишини талаб этади, деган. Макнамара уруш қўшимча харажатлар ва ҳарбий анжомларнинг кўпайтирилишини ҳам талаб қилади, деб таъкидлаган. Пентагон берган маълумотларга кўра, март ойида Жанубий Вьетнамда 415 минг Америка солдати бўлган. Ҳозир уларнинг сони 440 минг кишига етган.

Макнамара берган баёнот текстидан цензура Вьетнамдаги урушга оид берилган ҳамма саволларни, жумладан, қўшимча қўшинлар сони ҳақидаги саволни ҳам ўчириб ташлаган.

Аммо, Америка информация агентликларининг хабар беришича, генерал Уэстморленд Вьетнамга қўшимча суратда яна 160 минг американлик солдат юборилишига ва шундай қилиб, Жанубий Вьетнамдаги Америка қўшинлари сонини 600 минг кишига етказишга эришмоқчи бўлиб, Вашингтонда актив ҳаракат қилмоқда.

ҲАҚҚОНИЙ ТАЛАБЛАР

ИТАЛИЯ

РИМ. Бутун Италияда муниципал ва коммунал хизматчиларидан 500 минг киши 48 соатлик забастовка ўтказмоқда.

Забастовка мамлакатнинг энг йирик касаба союз бирлашмаларининг чақириғига биноан эълон қилинди. Иш ташловчилар маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органларини ислоҳ қилишни, иш ҳақини оширишни ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилмоқдалар.

ФРАНЦИЯ

ПАРИЖ. Франциянинг шарқидаги Лотарингия шахтёрлари ва металлургларидан 15 мингга яқин киши 28 кунлик забастовка натижасида ғалабага эришдилар. Корхона эгалари билан иш ташловчиларнинг вакиллари ўртасида тузилган битимда, жумладан, гарантияланган иш бўлиши, бошқа малакани ўрганиш, забастовка кунларининг ҳаммаси учун ҳақ тўлаш кўзда тутилади.

Икки ойдан ортиқ вақтдан бери иш ташлаётган Сен-Назер металлурглари билан бирдамлик кампанияси бутун мамлакатда мисли кўрилмаган даражада авж олдирилди. Ҳозирги вақтда Сен-Назерга ҳар куни бошқа шаҳарлар меҳнаткашларидан 100—120 минг франк маблағ келиб турибди. Жами бир ярим миллион франкка яқин маблағ тўпланди. «Юманите» газетаси иш ташловчиларнинг «юксак маънавий руҳини» таъкидламоқда.

ЭКВАДОР

ГУАЯКИЛЬ. Эквадор давлат муассасаларидаги 60 минг хизматчининг забастовкаси ғалаба билан тугалланди. Забастовка қатнашчилари иш ҳақининг стабиллиги гарантияланишига эришдилар ва ишдан бўшатишларни тўхтатиш тўғрисида маъмурлардан сўз олдилар. Телеграф ва телефон ходимларидан қарийб 2 минг киши меҳнат шароитларини яхшилаш учун курашни давом эттирмоқдалар.

КЕНИЯ

НАЙРОБИ. Кения пойтахти муниципалитети атрофидаги майдонни аҳоли қуршаб олган. Найроби муниципалитети ишчи ва хизматчиларидан 6.000 киши ишга чиқмади. Кўча супурувчилар, ўт ўчирувчилар, транспорт ва медицина ходимлари иш ташламоқдалар.

Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ходимлари касаба союзи ижроия комитети забастовка ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Забастовка мамлакат маҳаллий ўз-ўзини бошқариш министрлигининг саноат судининг ишчилар иш ҳақини ошириш тўғрисидаги қарорини тасдиқлашдан бош тортганлигига қарши ўтказилди.

Кения радиоси Кения меҳнат министри забастовкани ғайри қонуний деб эълон қилганлигини билдирди. Найроби муниципалитети биноси атрофидаги районларга кучли полиция отрядлари келтирилди. Бироқ иш ташловчилар ишга тушишдан бош тортмоқдалар.

(ТАСС).

ПОКИСТОНДА МЕТЕОРОЛОГИК РАКЕТА УЧИРИЛДИ

КАРОЧИ, 4 май. (ТАСС). Кеча, космосни ва атмосферанинг юқори қатламларини тадқиқ қилиш Покистон комитети «Раҳбер-15» метеорологик ракетани муваффақиятли суратда учирди.

«Кентавр» типидаги икки босқичли ракета 100 миля баландликка чиқди. Ракета 50 милядан 100 милягача баландликда содали булут тарқатди, унинг изи ердаги учта станциядан махсус аппаратлар билан суратга олинди. Ракета Франция олимлари ёрдамида Карочи яқинидаги Сонмиани ракета полигонидан учирилди. Бугун Покистон информация агентлиги ана шу ҳақда хабар беради.

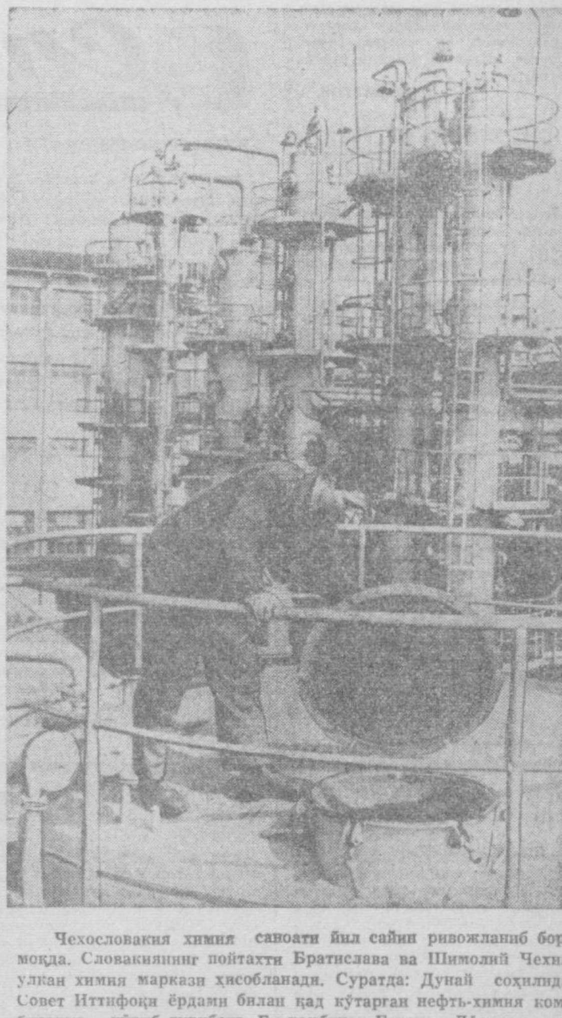

Чехословакия химия саноати йил сайин ривожланиб бормоқда. Словакиянинг пойтахти Братислава ва Шимолий Чехия улкан химия маркази ҳисобланади. Суратда: Дунай соҳилида Совет Иттифоқи ёрдами билан қад кўтарган нефть-химия комбинатини кўриб турибсиз. Бу комбинат Европа «Дўстлик» магистралидан оқиб келаётган Заволжье нефтини қайта ишлаб чиқаради.

ЧТК—ТАСС фотоси.

ГУЛ МАДҲИ

Гул унарин боғда боғбон қалб кўрини тўкмаса,
Гул кулари тунда булбул уйқуни тарк этмаса,
Гул бўйи, булбул куйи чорлар чаманзор кўйинга
Баргига меҳрими ёсам, гулга озор етмаса.

НИЛУФАР.

ҚИШЛОҚ ЯНГИЛИКЛАРИ

КОЛХОЗДА ИНТЕРНАЦИОНАЛ ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

Янгийўлдаги «Интернационал» колхози клуби чиройли қилиб безатилган. Клубга кираверишда «СССР халқларининг қардошларча дўстлиги яшасин ва мустаҳкамлансин!» деб ёзилган шиор осиғлиқ турибди. Оркестр садоси янграмоқда. Кеч соат олти. Шу колхозда яшаб меҳнат қилаётган йигирмадан ортиқ миллат вакиллари янги клубни тўлдиришди. Интернационал дўстлик кечасига меҳмонлар ҳам келишган. Улар орасида Чехословакия Социалистик Республикаси Фанлар Академиясининг вице президенти, Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси ўртоқ И. Малек ва унинг умр йўлдоши Д. Малекова ҳам бор.

Кечани Янгийўл район партия комитетининг секретари С. Саидалиев очди. Филология фанлари доктори профессор Л. Қаюмов кўп миллатли совет халқларининг дўстлиги ҳақида гапирди. Шоирлардан Ҳабибий ва Собир Абдулла дўстлик ҳақида ёзган шеърларидан ўқиб беришди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган механизатор В. Тюпко пахтакорларнинг мустаҳкам дўстлиги, уларнинг ажойиб ишлари ҳақида гапириб, Октябрь 50 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олишга тараддуд кўрилаётганлигини айтди.

Шоаҳмад Шомаҳмудов турли миллат фарзандларидан 16 болага қандай тарбия берганлиги ҳақида сўзлаб берди.

Кеча қатнашчилари Чехословакия Фанлар Академиясининг вице-президенти Иван Малекнинг сўзини қизиқиш билан тингладилар. Колхоз раиси К. Мамедов колхозчиларнинг фаровон ҳаёти, дўстлиги, ҳамкорлиги ҳақида сўзлади.

Кеча охирида «Сен етим эмассан» фильми қўйиб берилди.

Т. САЛОҲИДДИНОВ.

НАВОИЙ ХОТИРАСИ

«Гулистон» колхози клубида улуғ шоир ва мутафаккир Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан юбилей кечаси бўлиб ўтди. Филология фанлари доктори Л. Қаюмов, филология фанлари кандидати С. Ғаниева ва С. Эркиновлар шоир ижоди ва ҳаёти, лирикаси ҳақида қизиқарли доклад қилишди. Давлат мукофоти лауреати Раззоқ Ҳамроев «Навоий» спектаклидан монологлар ўқиб берди. Кеча охирида Бўка район маданият уйи ҳаваскорлари Навоий ғазаллари билан айтиладиган ашула ва куйлар ижро этишгач, «Навоий» фильми кўрсатилди.

Ҳ. НОРМАТОВ.

ҚУРИЛИШЛАР, ГАЗ, ВОДОПРОВОД

Ўрта Чирчиқдаги «Ленин йўли» колхози маркази тобора ҳусн очмоқда. Бу ерда олти километрлик йўлга шағал ётқизилди, ҳадемай асфальтланади.

Шу кеча-кундузда 160 га яқин хонадоннинг таоми газда пишаяпти. Колхоз правлениеси юбилей йили охиригача яна 400 уйга газ келтиришни мўлжаллаган.

Саккиз километрга водопровод трубалари ётқизилмоқда. «Ленин йўли» участкасида трубалар ўтказилди. Ҳа демай 300 хонадон водопровод суви билан таъминланади.

А. ДОЛИМОВ.

ЯНГИ МАГАЗИН

Қибрай қишлоғида янги магазин харидорларга хизмат қила бошлади. Универсал бу магазин озиқ-овқат маҳсулотлари ва саноат моллари билан савдо қиляпти.

И. РУСТАМОВ.

КИМНИНГ ЭРКАСИ?

Ҳайдар Усмоновичнинг собиқ раисдан ишни қабул қилиб олган кезлари. Мана, у елкасига костюмини ташлаган ҳолда креслода мағрур ўтирибди. Орадан кўп ўтмай Калинин район кооператорларининг казо-казолари унинг ҳузурига ташриф буюришади. Жамоат жам бўлгач, раис қўлларини столга тираб гап бошлайди.

—Қадрдонлар, — дейди у жиддий оҳангда, — собиқ раисингиз бўштоблиги орқасида матлубот жамиятимиз ишида жиддий нуқсонларга йўл қўйибди. Ҳа, катта зарар кўрилибди. Лекин мен у кишига ўхшаган кўнгилчанг эмасман, жуда қаттиққўлман, ўз хизматимни шараф билан оқлайдиган одамман. — У кўпчиликка қараб бир томоқ қириб олди-да, насиҳатга ўтди. — Шуни унутмангларки, савдо ходимлари учун, айниқса менга ўхшаган раҳбарлар учун ростгўйлик, ҳалоллик фазилат. Кишиларни алдаш, ҳақига хиёнат қилиш, растратга йўл қўйиш — бу сиз билан биз учун жиноят. Такоббур бўлмайлик, хушомадгўйликни ёқтирмайман, ёлғончилик одатим эмас...

Раиснинг шу кунги маърузаси йиғилганларни қойил қолдирди.

— Раисга энди ёлчийдиган бўлдик.

— Ҳайдарвой кооперация соҳасининг луқмонига ўхшайди.

—Агар пайғамбар бўлганда ҳам аввал кароматини кўрсатсин, кейин...— кимдир шеригининг сўзини бўлди.

Мана шундай мулоҳазалардан сўнг икки йил амал курсисида ўтирган Ҳайдар Усмонов талайгина «каромат» кўрсатди. Бу «каромат»ларни бирма-бир санаб охирига етаолмайсан. Чунончи бу кишининг даври-давронида баъзи балойи нафслар кооперация мулкини талон-торож қилишни авжига миндирди. Масалан, бундан икки йил илгари Ҳайдар Усмоновнинг «каромати»дан баҳраманд харомтомоқлар 74048 сўмни гумдон қилишди. Шундан бир йил кейин эса 114383 сўм пул ана шунақа кишиларнинг жиғилдонларида поталат топди. Бу йил-чи? Матлубот жамияти растратчилик бобида «олдинда» бормоқда. Ҳозирча растратнинг миқдори 70 мингдан ошиб кетди. Бундан буён аҳвол қандай бўларкин? Буни Усмоновнинг ишдаги «уддабурон»лигига ҳавола қиламиз.

— Бўш келаётганимиз йўқ, — дейди Ҳайдар Усмонов, — растратчи пайдо бўлдими, оёғини ерга теккизмай прокурорга топшириб турибмиз.

Усмоновнинг бу жавоби кишини таажжубга солади. Ахир, у нима учун растрат содир бўлгунча кўзини чирт юмиб, билиб-билмасликка олади. Қалбаки ишларга йўл қўйиб қўяди. Ўзи-ку, амал курсисига ўтирганида «растрат, талон-торожлик биз раҳбарларга ёт нарса», деб муштини кўксига урган эди. Энди-чи? Унинг ўша сўзлари елимласа ҳам ёпишмаётганлигига «тасанно» деймиз.

Усмонов даврида растратларни бекитиш, кўзбўямачилик ҳам авжига чиқади. Қорасаройдаги буфет мудири Гоготашвили 3600 сўмни ҳазм қилиб юборади. Бунинг учун у ҳеч ташвишланмайди. Гоготашвили кўчама-кўча дайдиб юрган, яшаш жойининг тайини йўқ Дваладзе деган шахсни кўчадан топиб, ўз ўрнига қўйишга эришади-да, қабул комиссиясининг раиси Н. Мансуровани қўлга олиб, камоматини бекитгани ҳолда Дваладзени алдаб, буфетни унга ўтказади. Кейин ўзи қаёққадир ғойиб бўлади. Ҳозир эса тузоққа тушган Дваладзе емаган ошга пул тўлаб дами ичида, «дам» оляпти.

Хўш, мана шундай «сирли» савдолар содир бўлаётганда раис Ҳайдар Усмоновнинг кўзлари қаерда эди? Ахир бу раиснинг ўз вазифасига совуққонлик билан қараганлиги, бўлса бўларчиликка йўл қўйганлиги, «раҳмдиллиги ва кўнгилчанлиги» оқибати эмасми? Ўзини савдо соҳасида қаттиққўлман, деб кўрсатган одам бу кирдикорликнинг олдини олиш ўрнига юмшоққўл бўлиб қолганлиги кишини таажжублантирмайдими?

ФЕЛЬЕТОН

Ҳайдар Усмонов ростгўйлик, ҳалоллик, ўз ишига садоқат борасида оғзини тўлдириб гапиришни яхши кўрадику, нега энди амалда бунинг аксини қилади?! «Назарбек» рабкоопига қарашли магазин мудири Антонова ҳам ревизор Сибагатуллинани қўлга олиб, 2500 сўм камоматни гумдон қилмоқчи эдию... ҳа майли, растрат тўғрисидаги фактларни санай бермайлик. Ўтган йили тайёрланган 5 минг тоннага яқин пиёзнинг бозори касод бўлиб, бир қисми омборларда ириб-чириб кетганлиги важидан вужудга келган ғоят катта зарар тўғрисида ҳам гапирмай қўя қолайлик. Бошқа найрангларга ҳам кўз югуртирайлик. Ҳайдар Усмонов паноҳида шу кунгача бости-бости бўлиб келаётган Келес умумий овқатланиш бўлими раҳбарларининг инсофсизлиги тўғрисида сўзламай бўладими? Умумий овқатланиш директори Ғ. Ҳайдаровнинг рухсати билан омбор мудири Т. Умаров кассадан 22461 сўм нақд пул олган. Умаров хўжасининг йўл-йўриғи билан бу пулга «ҳар килоси 17 тийиндан 50 тонна пиёз харид қилдим» деб йўқ одамлар номидан қалбаки ҳужжат ясаган. Қолган оқчага ҳам «бозордан картошка ва бошқа хил маҳсулот сотиб олдим», деб ҳужжат тўғрилаган. Ваҳоланки, бу маҳсулотларни фақат банкага пул ўтказиш йўли билан колхоз ва совхозлардан сотиб олишгина мумкин эди.

Ҳайдар Усмонов, сиз бу сирли савдо тўғрисида гап-сўз чувалашиб қолгач, хўжакўрсин учун гўё куйди-пишди бўлдингиз, «чора» ҳам кўрганлигингизни ошкор этмоқчи бўлдингиз. Ё тавба, шунчалик ҳам «уддабуронлик» бўлар экан-да?! Амалда бу қаллобларни бир поғона юқорига кўтариб қўйдингиз. Яъни Ҳайдаровни сельпога раис, Умаровни умумий овқатланиш бўлимига директор этиб тайинладингиз. Хўш, уларнинг «сир»ли савдосини фош қилиш ўрнига — уларга мадад қўлларингизни чўзганлигингиз боиси нимада?!

Агар ўртоқ Усмонов чинакам ҳақиқатчи, халқ мулкига жонкуяр раҳбар бўлганида эди, бундай кишиларнинг таъзирини берган, уларга шафқат қилмаган бўлар эди!

Бултур байрам арафасида район меҳнаткашларига сотиш учун килограмми 1 сўм 50 тийиндан 6 тонна думба мойи келтирилган эди. Бу пайтда Ҳайдар Усмонов «дам олаётган эдилар». Вазифани муҳлисларидан савдо мудири Абдумуталжон Абдуғаниев бажарарди. Бу киши ҳам қуш уясида кўрганини қилади деганларидек, хўжасидан олган таълимотни ўрнига қўйдилар. Мойнинг бир тоннаси базанинг ўзида гумдон қилинди. Қолгани «гапга тушунадиган» беш-олтита магазин мудири ўртасида «сен же, мен же» бўлиб кетди.

Ҳа, Ҳайдар Усмонов ишга дастлабки келган куни «нутқ» сўзлаётганида йиғилганлардан бири: «пайғамбар бўлганда ҳам олдин каромат кўрсатсин» деган эди, деб эслатган эдик. Мана энди Ҳайдар Усмонов «каромат»ларидан хамир учидан патирини санаб ўтдик.

Агар Ҳайдар Усмонов ўз маърузасида айтганидек, ростгўйликни, ҳалолликни кўзлаганида, кўзбўямачи, растратчи кишиларга қарши курашни, савдо соҳасини қалби покиза кадрлар билан мустаҳкамлашни ўзининг шарафли бурчи, деб билганида ана шундай талон-торожликларга йўл қўйилармиди, халқ маблағи кўкка соврилармиди?! Йўқ, ўз-ўзидан кўриниб турибдики, Ҳайдар Усмоновнинг тили билан дили бири-бирига мос келмаяпти. У ўз вазифасига коммунистга хос масъулият билан, сезгирлик билан қарамаяпти. Бўлмаса кооперацияда юлғичлик билан, растрат билан, талон-торож қилиш иши билан давлатга зарар етказаётган шахслар ҳалигача эркатой бўлиб юрмас эдилар-ку. Ана шундан кейин бир савол туғилади, эркатойларга йўл қўйиб қўйган масъулиятсиз раҳбар Ҳайдар Усмоновнинг ўзи кимнинг эркатойи экан?!

М. ИБРОҲИМОВ.

РУБОИЙЛАР

I

Кишилар орасида ўзин тута билганни зўр де!
Нечоғ жаҳл келганда ҳам ичга юта билганни зўр де!
Тоққа чиққанинг билан буюк бўлиб қолмайсан, зинҳор,
Ҳар дилга яраша сўз топиб айта билганни зўр де!

II

Юракда дардим бор деб, қувончни йўқотмайман,
Баъзан азоб берди деб, дўсту таянчни йўқотмайман.
Тоғ чўққисидаги қор интилади денгиз бағрига,
Кеча зарар кўрдим деб, бугун ишончни йўқотмайман.

III

Аён бўлган сирни менга баён қилинг не фойда!
Баён этилмаган сирни аён этишинг не фойда!
Юлдузлар сингари ёнма-ён турмас ҳеч вақт ой, қуёш,
Юрагинг бермайин, э, жонон жон олишинг не фойда!

IV

Ишқдан дилу хастаман. Бу дарди бедаво бошқа,
Ишқдан қалбим тўла меҳр. Бу чин меҳру наво бошқа.
Хаста япроқ дардини олур гулу лола билсанг,
Ишқдан бошим осмонда. Бу ғуруру ҳаво бошқа.

V

Ўз хатосин билмаган, биров ақлини қайдан билсин,
Бир яхши сўз айтмаган, эл, халқ нақлини қайдан билсин.
Эшикни очмай туриб, уй-хонадонга кириб бўлмас,
Кўзи билан кўрмаган, айбдор, ҳақлини қайдан билсин.

VI

Халқи олдида эътибор топган киши бадавлатдир,
Юриш-туриш, сўзда меёр топган киши бадавлатдир.
Булутлар эмас, қуёш, юлдуз, ой-чексиз осмон кўрки,
Меҳрибон, жон дўст, ақлли ёр топган киши бадавлатдир.

Тошмамат РЎЗИБОЕВ.

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек Давлат академик драма театри ўз репертуарини янги-янги асарлар билан бойитиб бормоқда. Театрнинг ижодий коллективи яқинда А. Н. Островскийнинг «Сўнгги қурбон» (В. Рўзиматов таржима қилган) пьесасини саҳналаштирди. Юқоридаги суратда саҳнадан бир кўриниш. Дульгин ролида — артист Е. Аҳмедов, Дергачев ролида Ўзбекистон ССР халқ артисти — Ш. Қаюмов. Пастдаги суратда: Тугина — Ўзбекистон ССР халқ артисти Я. Абдуллаева, Прибитков — Ўзбекистон ССР халқ артисти А. Турдиев, Михевна — артист С. Сотиболдиева.

Н. Муҳаммаджонов фотолари.

СПОРТ

ИККИ ОЧКО ҚИММАТИ

Ўтган куни «А» класси дебютанти Луганскнинг «Заря» командаси Москвада Марказий Армия спорт клуби футболчиларини 2:1 ҳисобида ютиб, турнир жадвалида саккизинчи ўринга чиқиб олди. Бир кун аввал пойтахт динамочилари ва темирйўлчилари ўртасида бўлиб ўтган ўйин 1:1 ҳисобида дуранг бўлиб тугаганди. Ҳозирда пешқадам бўлиб турган Киев «Динамо»си билан учинчи ўринни эгаллаб турган Донецкнинг «Шахтёр» командасини атиги икки очко ажратиб турипти, холос.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМАНДАЛАРИ ПЕШҚАДАМ

Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари зонасида Тошкент область командалари пешқадамлик қилмоқдалар. «Свердловчи» футболчилари олти ўйинининг бештасида ғалаба қозондилар ва бир ўйинни дуранг қилдилар, холос. Тўплар нисбати 11—2. Областимиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган Олмалиқнинг «Металлург», Чирчиқнинг «Химик» ва «Оққўрғон» командалари турнир жадвалида ёнма-ён боришяпти. Бу коллективлар олтитадан очко тўплаб 5—6—7 ўринларни эгаллаб туришипти. Зонада Ўзбекистон спорт шарафини ҳимоя қилаётган бошқа етти коллектив эса турнир жадвалининг пастки ўринларида боряпти.

Ш. УМУРЗОҚОВ.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

6 МАЙДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 16.55 — Эшиттиришлар программаси, 17.00 — Бахтиёрнинг саёҳати (болалар учун), 17.20 — Телевизион янгиликлар, 17.35 — Диққат, телевидение (телеочерк), 17.55 — Истиқбол эгалари («Ёшлик» студияси), 18.50 — Телевизион янгиликлар (рус тилида), 19.00— Қувноқ ҳандалар, 19.45 — Радио кунига бағишланган концерт олиб кўрсатилади.

20.50 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 16.55 — Эшиттиришлар программаси, 17.00 — НЭНКЭ (болалар учун кинофильм), 17.20— Мактаб радиоузели, 17.40 — Космик кўприк (илмий-оммабоп фильм), 18.00 — Ёшлик (фильм-концерт), 18.30 — Телевизион янгиликлар, 18.40 — Ярим асрдан сўнг (телеочерк), 19.00 — Спорт, 19.40 — Эстрада концерти.

Ўзбек тилида: 20.25 — Телевизион янгиликлар, 20.35 — Иззат қиламан ва ҳурматлайман (телефильм), 20.55 — Концерт, 21.35 — Наташахоним (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 6/V да Спартак, 7/V да Чио-Чио-Сан.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6/V да Улимдан кучли, 7/V да Сўнгги қурбон.

КИНО

Ғазаб — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Гуноҳкорлар мактаби — «МИР», «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Уруш ва тинчлик (1 ва 2-серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Виждон амри билан — СОБИР РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Спартак — «САНЪАТ САРОЙИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 8 ярим ва 10 да)

Ғазаб — «ПОБЕДА».

Етти оғайни фарзандлари — «ШАРҚ».

Швид республикаси — «МЕҲНАТ».

Бўри феъл — «УДАРНИК».

Кавказ асираси — «1 МАЙ».

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ БОТАНИКА БОҒИ

ботаника мутахассислиги бўйича старший ва младший илмий ходимлар вакант вазифасига,

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Тошкент шаҳар-33, Обидова кўчаси, 272-уйга мурожаат қилинсин.

3-БОСМАХОНАГА

ҳарф терувчилар, печат қилувчилар, муқовачилар, инженер-химик, сантехника бўйича слесарлар, пайвандчилар, лифтчилар, керакли ҳунарларга ўргатиш учун шогирдлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 30-уй, кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

«УЗСЕЛЬЭЛЕКТРОСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ 5-МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН КЎЧМА КОЛОННАСИ

Тошкент область районларида колхоз ва совхозларни ҳамда Тошкентдаги турар-жой массивларини электрлаштириш учун ҳамма разряддаги электр монтёрларни, слесар, тракторчилар, шоферлар, автокранчилар, чуқур кавлайдиган машина машинистлари, электромонтёр-кабелчилар, инженер-электриклар (прораб ва мастер лавозимига), инженер-механик, планчи-иқтисодчи бухгалтер-ҳисоботчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 72, Куйбишев шоссеси, 2-переулок, 48-уй (5-трамвай, 7, 12, 17, 22, 26-автобусларнинг «Рисовая» остановкаси).

Тошкент халқ хўжалиги институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилоти фалсафа кафедрасининг старший ўқитувчиси И. Исҳоқовга онаси

Нодира ИСҲОҚОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

ҚИШЛОҚДА МАДАНИЙ-МАИШИЙ ХИЗМАТ

НЕГА ОШХОНА ЙЎҚ

Угам қишлоғи Оржоникидзе районидаги маданияти анча юксалган, йирик ва обод қишлоқлардан ҳисобланади. Қишлоқ марказидаги 370 ўринли ҳашаматли клуб ва қироатхона, аптека ва бошқа маданий-маиший муассасалар аҳолига намунали хизмат кўрсатиб турибди. Лекин ҳар тўкисда бир айб деганларидек қишлоқдаги озиқ-овқат магазинларининг ҳозирги аҳволи кишиларнинг талабларига жавоб бермай қўйди. Магазинлар тан бўғотли, эски зах биноларга жойлашган. Келтирилган моллар тор жойда томоша, дегандек тахланиб ташланган. Бу эса қишлоқ аҳолисига маданий савдо хизмати кўрсатишни яхшилашга, уларнинг истаган буюмларини топиб харид қилишларига кўп жиҳатдан ҳалақит бермоқда.

Шунингдек қишлоқдаги қизил чойхонани ҳам аҳолига намунали хизмат кўрсатяпти, деб бўлмайди. Чунки чойхонада чойхўрларнинг ўтириб бамайлихотир дам олишлари, бир чойнак чой баҳонасида бир-бирлари билан ширин суҳбат қуришлари учун шароит яратиб берилмаган. Чойхона ниҳоят кичик, тор бўлганлиги сабабли қишлоқнинг ҳурматли отахонлари кўчага скамейка қўйиб чой ичиб ўтиришади.

Қишлоқда бирорта ҳам ошхона йўқ. Қишлоқ марказида элликдан ортиқ ўқитувчи, врач, агроном ҳамда совхознинг биринчи бўлими ишчилари меҳнат қилишади. Марказда ошхона бўлмаганлиги сабабли ана шулар неча километр йўл босиб уйларига бориб келишга мажбур бўлишмоқда. Хўш, нима учун шу қишлоқ марказида битта ошхона ёки чойхона қуриш, қишлоқ аҳолисига намунали хизмат кўрсатиш мумкин эмас.

Яқинда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети умумий овқатланиш тармоқлари ишини янада яхшилаш юзасидан чиқарган қарорида ҳам қишлоқда умумий овқатланиш тармоқларини кенгайтириш масаласига катта эътибор берилган. Оржоникидзе район матлубот жамиятининг раҳбарлари ҳам бундан тегишли хулоса чиқариб, қишлоқда умумий овқатланишни намунали йўлга қўйиш ҳақида ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмас эди.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

(Газетамизнинг навбатдаги сони 8 майда чиқади).

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана, областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор—В35212, Редактор ўринбосарлари—В35885, В36232, Масъул секретарь—В34808. Пропаганда, адабиёт ва санъат бўлимлари—В31936. Саноат, транспорт ва қурилиш бўлими—В33786. Партия турмуши. Ахборот ва спорт бўлимлари—В35811, Қишлоқ хўжалиги, фан мактаб ва олий ўқув юртлари бўлимлари—В39050, Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими—В38761. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими—В34048. Эълонлар бўлими—В38142. Коммутатор—В30249 дан В30258 гача.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 04283. Индекс 64970 А. — 1853.